

آداب تلاوت قرآن

(۱)

تدوین و تقدیم:

موسسه فرهنگی قرآن و سنت نبوی

فهرست مطالب

مقدمه	۱
فضیلت تلاوت	۲
آداب تلاوت قرآن	۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ نَبِيِّنَا
مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَاتَّبَاعِهِ أَجْمَعِينَ....

قرآن امر و فرمان خداوند و برنامه زندگی مسلمان است . و
برکسی که خود را مسلمان و بنده خداوند یکتا بداند، لازم است
، تلاوت قرآن را جزو برنامه روزانه خویشتن قرار دهد و هر روز
با مراجعه مستمر و مداوم به آن، دستورالعملهای زندگی مادی ،
معنوی، خانوادگی، اجتماعی ، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و
نسخه های شفابخش ناراحتی های روحی و روانی و سلامتی
عقل و جان و برنامه مبارزه با لشکرهای هوی و هوس ، جهل و
کفر، ظلم و نفاق و سعادت دنیوی و اخروی را استخراج ، و
سرلوحه زندگی خود قرار دهد.

برای کسانی که در باره جهان طبیعت مطالعه و تحقیق می
کنند اسرار و شگفتی های جهان طبیعت با وجود محدودیت

پایان ناپذیرند و روز بروز بر دامنهٔ وسعت و گستردگی آنها افزوده می شود . دنیای قرآن هم ، چنان حالتی دارد و برای صاحبان تفکر و اندیشه و محققین آن ، هر روز گوشه هایی از اسرار و اعجاز آن کشف می شود و شگفتی های آن پایان ناپذیرند . متعلم قرآن به یقین درمی یابد که هدایت خود و خانواده و اجتماعش تنها و تنها در سایهٔ رهنمودهای قرآن است و بس . و با فهم قرآن، کلید اسرار جهان و عالم انسان را می یابد، امید است خداوند متعال توفیق تلاوت و تدبر و فهم و عمل به آیات قرآن را به ما عطاء فرمایند و در سایهٔ قرآن از رنج و عذاب و سرگردانی دنیا خلاص و به زندگی سعادت‌مند دنیوی و اخروی رهنمود گرداند ...

فضیلت قرآن

تلاوت قرآن موجب نزول رحمت ، آرامش و سکینه قلبی، حضور فرشتگان و مباحات خداوند به آنان و ذکر خیرشان نزد فرشتگان مقرب است: « ما اجتمع قوم فی بیت من بیوت الله یتلون کتاب الله و یتدارسونه بینهم الا نزلت علیهم السکینه و غشیتهم الرحمه و حقّتهم الملئکه و ذکرالله فیمن عنده» رواه مسلم و ابو داوود. هیچ قومی در خانه ای از خانه های خداوند برای تلاوت قرآن دور هم جمع نمی شوند ، مگر اینکه خداوند بر آنها سکینه و آرامش قلبی نازل می کند و فرشتگان رحمت آنها را در بر می گیرند و خداوند نزد فرشتگان مقرب از آنها یاد می کند.

قرآن در روز قیامت برای اهل خود شفاعت می کند، « إقرؤوا القرآن فإنه یاتی یوم القیامه شفیعاً لاصحابه » رواه

مسلم. قرآن را تلاوت کنید همانا قرآن در روز قیامت برای اصحاب خود شفاعت می نماید.

اهل قرآن قاریان خوش آهنگ بهشت پروردگارانند: «
يقال لصاحب القرآن ؛ اقرأ وارتق ورتل كما كنت ترتل في
الدنيا فإن منزلتك عند آخر آية تقرؤها» رواه ترمذی. در
بهشت به اهل قرآن گفته می شود: بخوان و به مقام بالاتر
ارتقا پیدا کن و تلاوت کن همچنانکه در دنیا تلاوت کرده
ای ، همانا مقام و منزلت تو نزد آخرین آیه ای است که
تلاوت کرده ای.

آداب تلاوت قرآن

۱- قبل از شروع تلاوت قرآن ، گفتن “ اعوذ بالله من
الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ” واجب است . « فإذا قرأت القرآن
فاستعذ بالله من الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ » نحل / ۹۸ . هنگامی که
خواستی قرآن بخوانی، از وسوسه های شیطان مطرود (از

رحمت یزدان) به خدا پناه ببر (تا اهریمن تو را از فهم
معنی قرآن و عمل بدان باز ندارد).

۲- در اوّل هر سوره جز سوره توبه گفتن “ بسم الله

الرّحمن الرّحیم” واجب است . چون جزو آیات قرآن و آیه

آن سوره می باشد.

۳- هنگام تلاوت قرآن بر حاضران واجب است ساکت

بمانند و از اشتغال به سخنان دیگر بپرهیزند.» و اذا قرئ

القرآن فاستمعوا له و انصتوا لعلکم ترحمون» اعراف/ ۲۰۴ .

هنگامی که قرآن خوانده می شود ، گوش فرا دهید و

خاموش باشید تا مشمول رحمت خدا شوید...

سرو صدا در اثنای تلاوت قرآن از صفات مشرکین است و

مؤمنین باید جدا از آن بپرهیزند: « وقال الذین کفروا لا

تسمعوا لهذا القرآن والغوا فيه لعلکم تغلبون» فصلت / ۲۶ .
کافران (به همدیگر) می گویند: به این قرآن گوش فرا
ندهید ، و در (هنگام تلاوت) آن یاوه سرایی و جار
وجنجال کنید (تا مردمان هم قرآن را نشنوند و مجال
فهم قرآن از آنها گرفته شود) شما پیروز گردید .
۴- داشتن وضو (در صورتی که ناچار به لمس قرآن باشد)
و رو به قبله و با هیئت احترام نشستن مستحب است ، و
در حالت ایستاده و نشسته و به پهلو خوابیده هم جایز
است ، قرآن بخواند اما تلاوت در حال ایستادن (در نماز)
، بر نشستن ، و نشستن بر دراز کشیده فاضلتر و مقدمتر
است . « الذین یذکرون الله قیاما و قعودا و علی جنوبهم
... » اعراف / ۱۹۱ . کسانی که خدا را ایستاده و نشسته و
برپهلو یشان افتاده (و در همه اوضاع و احوال خود) یاد
می کنند ..

۵- تلاوت قرآن به صورت ترتیل و به آرامی و تدبر ، مستحب است . ابن عباس گوید: " اگر سورة زلزال وقارعه را با تدبر بخوانم دوست تر از آن دارم که بقره و آل عمران را با شتاب بخوانم."

۶- در حد توان تلاش نماید که قرآن را با صدا و آهنگ خوش بخواند .

« زَيْنُوا الْقُرْآنَ بِأَصْوَاتِكُمْ . لَيْسَ مَنَّا مَنْ لَمْ يَتَغَنَّ بِالْقُرْآنِ »
رواه بخاری و ابوداود . قرآن را با صدای خوش خود زینت دهید. از ما نیست کسی که قرآن را با صدای خوش تلاوت نکند.

۷- قرآن را در هر ماه یکبار ختم کند . غیرعرب که فهم قرآن براو دشوار تر است بیش از یک ماه بهتر است . عبدالله ابن عمر (رض) گوید: پیامبر (ص) فرمود: « إقْرَأِ الْقُرْآنَ فِي شَهْرٍ، قَلْتُ أَنِّي أَجِدُ قُوَّةً حَتَّى قَالَ: إقْرَأْ فِي سَبْعٍ وَ لَا تَزِدْ عَلَي ذَلِكْ » رواه بخاری. قرآن را در هر ماه فقط یکبار بخوانید ، (عبدالله گوید من) گفتم: من بیشتر

از آن توانایی دارم و آنقدر تکرار کرده تا فرمود : در هر هفته یکبار قرآن را ختم کن و بر آن میفزا.

۸- مستحب است تلاوت قرآن با گریه همراه شود . زیرا پیامبر(ص) در این باره می فرماید: «إِنَّ الْقُرْآنَ نَزَلَ بِحُزْنٍ فَإِذَا قُرَأْتُمُوهُ فَتَحَازِنُوا» قرآن با غم اندوه نازل شده است پس هرگاه قرآن تلاوت کردید خود را غمگین کنید.

قرآن در ایامی نازل شده که پیامبر (ص) و یارانش به سختی گرفتار مشکلات بوده اند و قرآن بیانگر اوامر و نواهی و وعد و وعیدهایی است که آدمی نسبت به آنها کوتاهی می ورزد و چون قرآن خوانده شود بایستی بر تقصیرات خود غمگین شد . واگر غم و گریه نداشته باشد پس بر قساوت و سنگدلی خود بگرید. « اتلوا القرآن و ابکوا فإن لم تبکوا

فتبکوا» قرآن تلاوت کنید و گریه کنید پس اگر نگریستید خود را به گریه کنندگان مانند کنید.

۹- در هنگام تلاوت حق هر آیه را رعایت کند پس چون
به آیه سجده رسد سجده بجا آورد و...

۱۰- قرآن را با صدای معتدل بخواند . نه با صدای بلند که
ایجاد مزاحمت کند و نه بدون صدا . که نتواند به نفس خود
بشنواند...

« رَبَّنَا اتْنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهِيَءَ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشْدًا »